

National Bank
of Ukraine

АНАЛІЗ ЗВІТІВ ІЛААР: огляд підходів та основні недоліки

Лариса Паламарчук, Департамент інтегрованого нагляду за банками
Національний банк України

В Pillar 2 визначення додаткових рівнів ліквідності відбувається в рамках процесу SREP

Результат SREP

Вимоги до капіталу¹⁾

Вимоги до ліквідності¹⁾

Інші наглядові заходи та рекомендації

Загальна оцінка SREP

=> Оцінка (кількісна та якісна) + Обґрунтоване наглядове судження

Життєздатність та
стійкість бізнес-моделі
банку

1. Оцінка бізнес-моделі

Якість корпоративного
управління та системи
ризик-менеджменту

2. Оцінка
корпоративного
управління та ризик-
менеджменту

Враховується якісна
оцінка ILAAP

Категорії, напр,
кредитний, ринковий,
операційний ризики,
IRRБ

3. Оцінка ризиків
капіталу

Враховується кількісна
оцінка ILAAP

Категорії, напр.
короткостроковий ризик
ліквідності, стабільність
фондування

4. Оцінка ризиків
ліквідності і
фондування

Нормативна та економічна перспектива ILAAP

Нормативна перспектива

Методика оцінки:

- Методика розрахунку LCR №101-рш;
- Методика розрахунку NSFR №1001-рш

Перелік показників:

- LCR
- NSFR
- Управлінський запас ліквідності

Застосування власних моделей та припущень банку:

- не передбачено

Економічна перспектива

Методика оцінки:

- внутрішні підходи банку щодо визначення необхідного рівня доступної та необхідної ліквідності

Перелік показників:

- Власні показники та/або
- Модифіковані LCR/NSFR з врахуванням власних вимог ВЛА, можливих відтоків та наявного стабільного фінансування тощо

Застосування власних моделей та припущень банку:

- Доцільно запровадити власні моделі та припущення щодо поведінки окремих складових балансу

1 Огляд підходів банків

Огляд підходів, які використовуються банками України в рамках ILAAP: Короткострокова ліквідність

Економічна перспектива: Короткострокова ліквідність

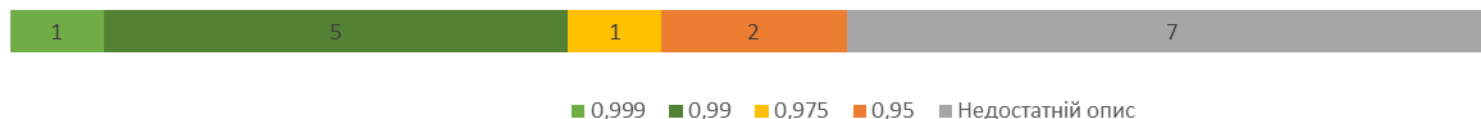
Підхід до оцінки:

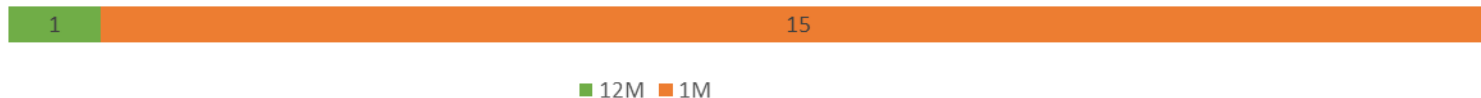
Модель відтоків:

Довірчий інтервал:

Горизонт планування:

- Більшість СББ використала показник LCR з врахуванням власних підходів для визначення ВЛА та моделювання власних показників очікуваних відтоків
- Окремий підхід до моделювання поведінки концентрованих залишків
- В якості основної моделі для визначення відтоків було обрано VaR
- 11 банків встановили довірчий інтервал моделі в розмірі 95% або більше
- Нажаль, частина банків не надала достатнього опису своїх моделей у звітах ILAAP

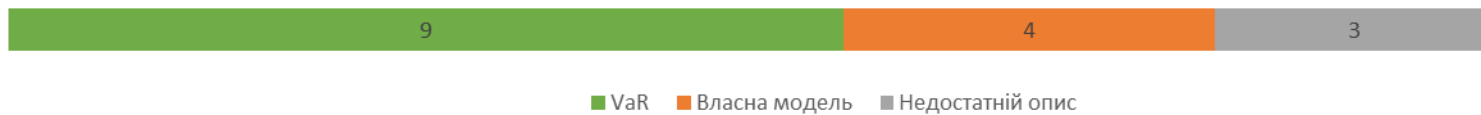
Огляд підходів, які використовуються банками України в рамках ICAAP: Довгострокова ліквідність

Економічна перспектива: Довгострокова ліквідність

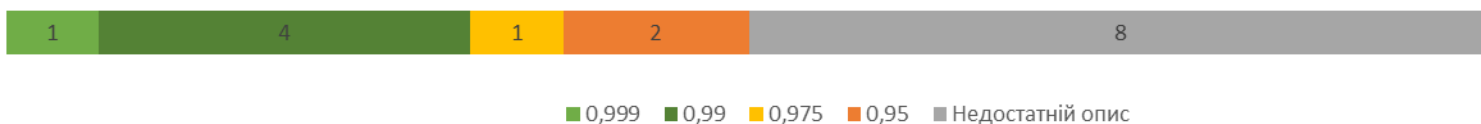
Підхід до оцінки:

Модель відтоків:

Довірчий інтервал:

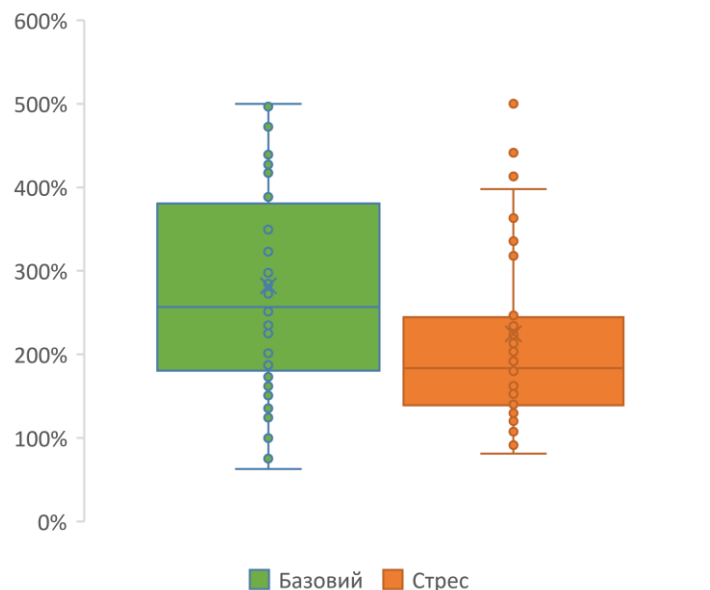

Горизонт планування:

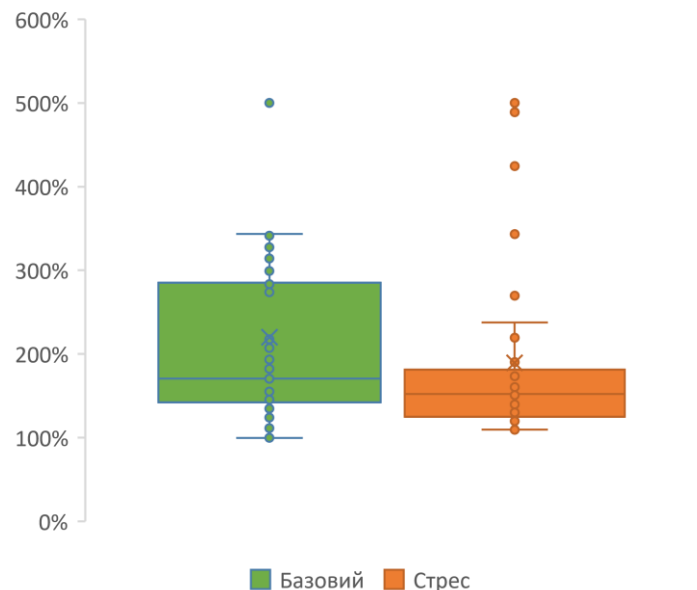
- Більшість СББ використала показник NSFR з врахуванням власних підходів для визначення RSF (власні підходи та припущення до визначення необхідного фінансування) та моделювання власних показників ASF (наявного стабільного фінансування із строком понад 1 рік).
- В цілому якість опису моделей схожі із короткостроковою ліквідністю
- Частина банків також не надала достатнього опису використаних підходів та моделей

Короткострокова: Доступна ÷ Необхідна

	Базовий	Стрес
25 перцентиль	180%	139%
50 перцентиль	257%	184%
75 перцентиль	381%	244%

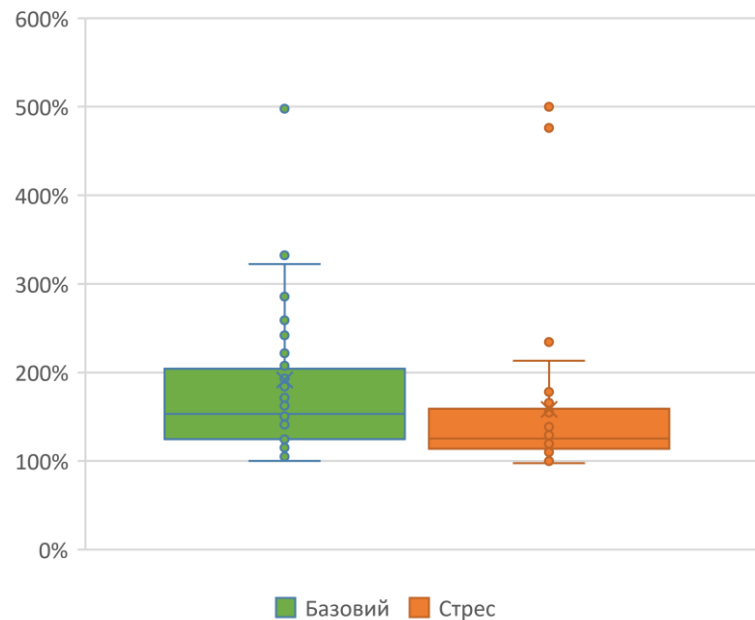
Довгострокова: Доступна ÷ Необхідна

	Базовий	Стрес
25 перцентиль	142%	125%
50 перцентиль	171%	152%
75 перцентиль	285%	182%

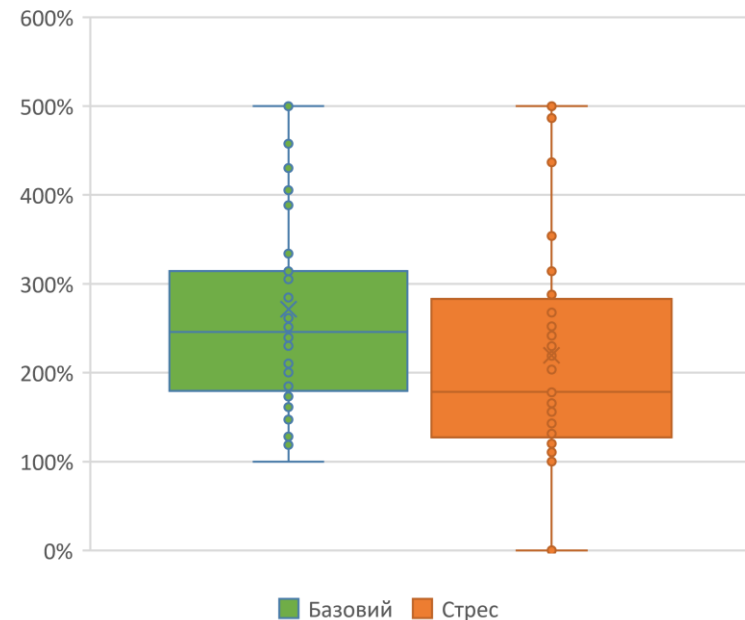
- Більшість банків має достатній запас доступної ліквідності за базовим та стрес-сценаріями. В цілому доступна ліквідність менша в стрес-сценарії, хоча в ряді банків об'єм необхідної ліквідності в стрес-сценарії менший, ніж необхідна ліквідність в базовому сценарії (така ситуація можлива, але потребує додаткового вивчення)

LCR:

	Базовий	Стрес
25 перцентиль	162%	125%
50 перцентиль	233%	176%
75 перцентиль	302%	283%

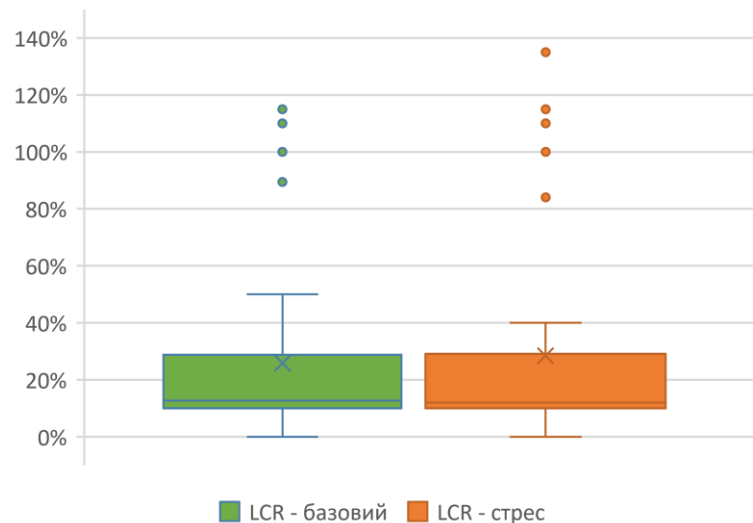
NSFR:

	Базовий	Стрес
25 перцентиль	125%	114%
50 перцентиль	152%	125%
75 перцентиль	204%	159%

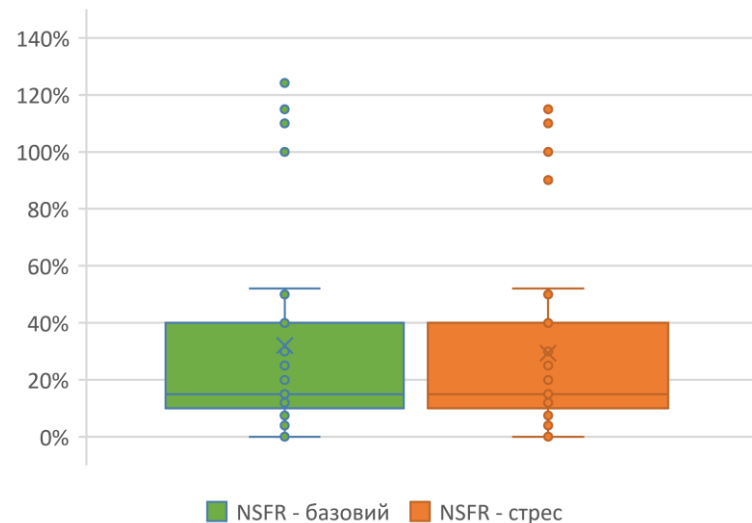
1 Нормативна перспектива: Управлінський запас

LCR:

	Базовий	Стрес
25 перцентиль	10%	10%
50 перцентиль	13%	12%
75 перцентиль	29%	29%

NSFR:

	Базовий	Стрес
25 перцентиль	10%	10%
50 перцентиль	15%	15%
75 перцентиль	40%	40%

- Сценарії особливо не впливають на розмір управлінського запасу більшості банків. Як правило, високі значення управлінського запасу встановлюють банки із відповідним наявним значним запасом ліквідності

Нормативна перспектива

- Показники доступної та необхідної ліквідності не передані на всі необхідні дати;
- Відсутній розріз BB/IB в короткостроковій ліквідності;
- Недостатній або формальний опис підходів та сценаріїв

Економічна перспектива

- Показники доступної та необхідної ліквідності не передані на всі необхідні дати;
- Відсутній розріз значимих валют при оцінці ліквідності;
- Недостатній опис підходів та моделей, які були використані
- Формальний опис інструментів управління ліквідністю, який в значній частині дублює вимоги П64
- В частині випадків необхідна ліквідність в стресі менша ніж у базовому сценарії*

* така ситуація можлива, але вимагає детального вивчення

2 Підходи НБУ

Контрактні потоки не відображають реальну картинку ліквідності, необхідно додатково використовувати моделі та припущення

Контрактні графіки платежів

- Інформація, доступна з файлів статистичної звітності:
 - Щоденна динаміка залишків на рахунках
 - Контрактний Геп - грошові потоки у відповідності з контрактними графіками активних та пасивних інструментів
 - Нормативний LCR

Контрактний ГЕП

Прогнозний ГЕП

Плановий ГЕП (ILAAP)

Нормативні значення LCR, NSFR, інші нормативи ліквідності

ILAAP, визначення додаткових вимог до ліквідності (P2R)

Моделювання

- Контрактні грошові потоки **часто не відображають реальну картину ліквідності**. Це може відбуватись як в **позитивну** (залишки на поточних рахунках насправді більш довгі, ніж 1 день), так і в **негативну сторону** (дострокове зняття депозитів, прострочка за кредитами)
- **Для оцінки структурної ліквідності** – реального (прогнозного) Гепу ліквідності, до активів та пасивів застосовуються результати статистичного моделювання на історичній динаміці, та інші припущення

Бізнес-план банку

- Щорічна розробка банками **бізнес-планів та стратегій на наступні 1-3 роки** у ключових розрізах
- Щорічне подання інформації банками НБУ в **рамках SREP**
- Нормативна та економічна перспективи а рамках **ILAAP**

В основі розрахунку модифікованих показників ліквідності лежить модель умовно-постійних залишків коштів

Вхідні дані

Файли статистичної звітності:

- А7Х «Дані про структуру активів та зобов'язань за строками» - **контрактний Геп**
- 01Х «Дані про залишки на рахунках» - **щоденна динаміка залишків на рахунках**
- Е8Х «Дані про концентрацію ризиків за пасивними операціями банку» - щомісячні дані щодо **залишків в банку на рівні клієнта**

Групування

Кошти клієнтів:

- I. Юридичні особи (разом)
- II. Фізичні особи (кошти до запитання)
- III. Фізичні особи (строкові кошти)

Валюта:

- I. Національна
- II. Іноземні (разом)

Модель

VaR:

- Історичний підхід;
- Кількість спостережень – не менше 250 днів;
- Часові інтервали: ON, ON – 1М, 1-3М, 3-6М, 6-9М, 9-12М, 12М+

Довірчий інтервал:

- 95% - базовий сценарій
- 99% - стрес-сценарій

Концентровані залишки коштів:

- Відтік TOP N клієнтів

Модель підлягає щорічному оновленню та розраховується на рівні окремого банку

mLCR – показник LCR із індивідуальними змодельованими відтоками коштів для кожного банку

Особливості врахування грошових коштів у моделі mLCR

Стандартна формула

Банк розраховує коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) за такою формулою:

$$LCR = \frac{\text{ВЛА}}{\text{чистий очікуваний відплив грошових коштів протягом 30 днів}} \times 100\%$$

Чистий очікуваний відплив грошових коштів протягом 30 днів розраховується як **різниця сукупних очікуваних відпливів** грошових коштів протягом 30 днів **та сукупних очікуваних надходжень** грошових коштів протягом 30 днів.

Сукупні очікувані надходження приймаються до розрахунку в розмірі не більше ніж 75% сукупних очікуваних відпливів.

Коефіцієнт впливів очікуваних відтоків

Складові відтоків	Нормативні	Змодельовані
Поточні кошти фізичних осіб	20%	Модель УПЗ
Поточні кошти юридичних осіб	40%	Модель УПЗ
Строкові кошти юридичних осіб	40%	Модель УПЗ

До розрахунку mLCR примається **максимальне значення відтоків грошових коштів** (нормативні або змодельовані відтоки коштів)

mNSFR – показник NSFR із індивідуальним розміром ASF змодельованими для кожного банку

Особливості врахування грошових коштів у моделі mNSFR

Стандартна формула

Банк розраховує коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) за такою формулою:

$$NSFR = \frac{\text{Обсяг наявного стабільного фінансування (ASF)}}{\text{Обсяг необхідного стабільного фінансування (RSF)}} \times 100\%$$

Коефіцієнти необхідного стабільного фінансування (RSF) та наявного стабільного фінансування (ASF) характеризують ліквідність складових необхідного та наявного стабільного фінансування **на горизонті один рік** з урахуванням їх залишкового строку погашення.

Обсяг наявного стабільного фінансування (ASF)

Складові ASF	Нормативні	Змодельовані
Кошти фізичних осіб	від 40% до 100%	Модель УПЗ
Кошти юридичних осіб	від 50% до 100%	Модель УПЗ

До розрахунку mNSFR приймається **мінімальне значення наявного стабільного фінансування** (нормативне або змодельоване стабільне фінансування)

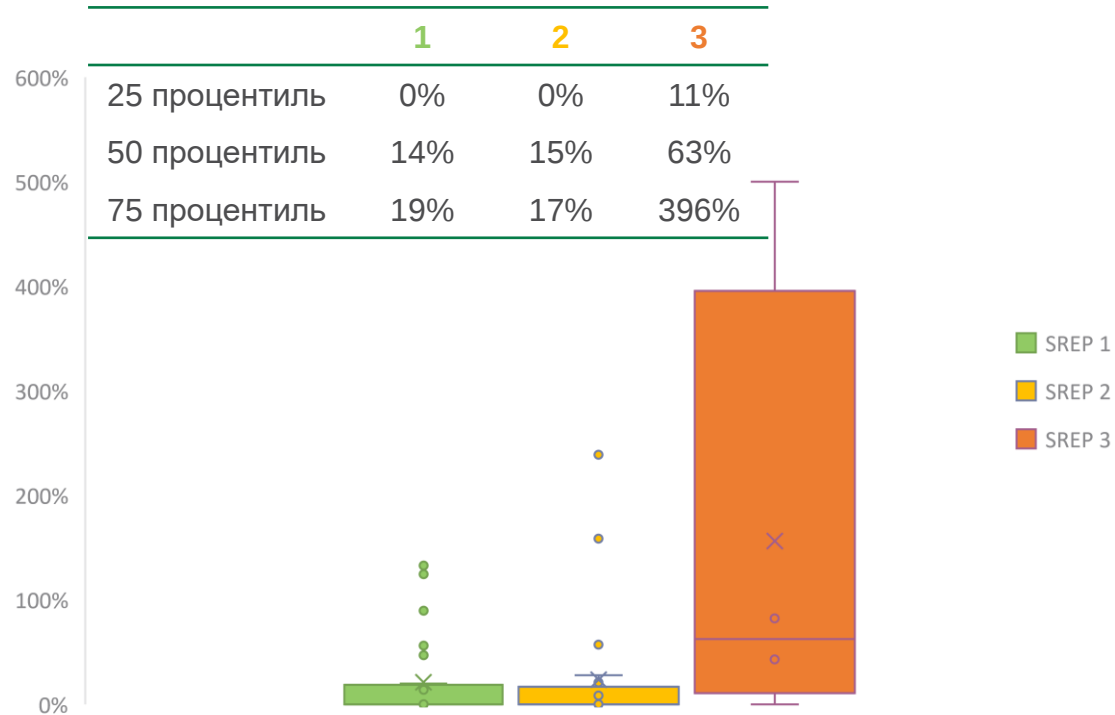

3

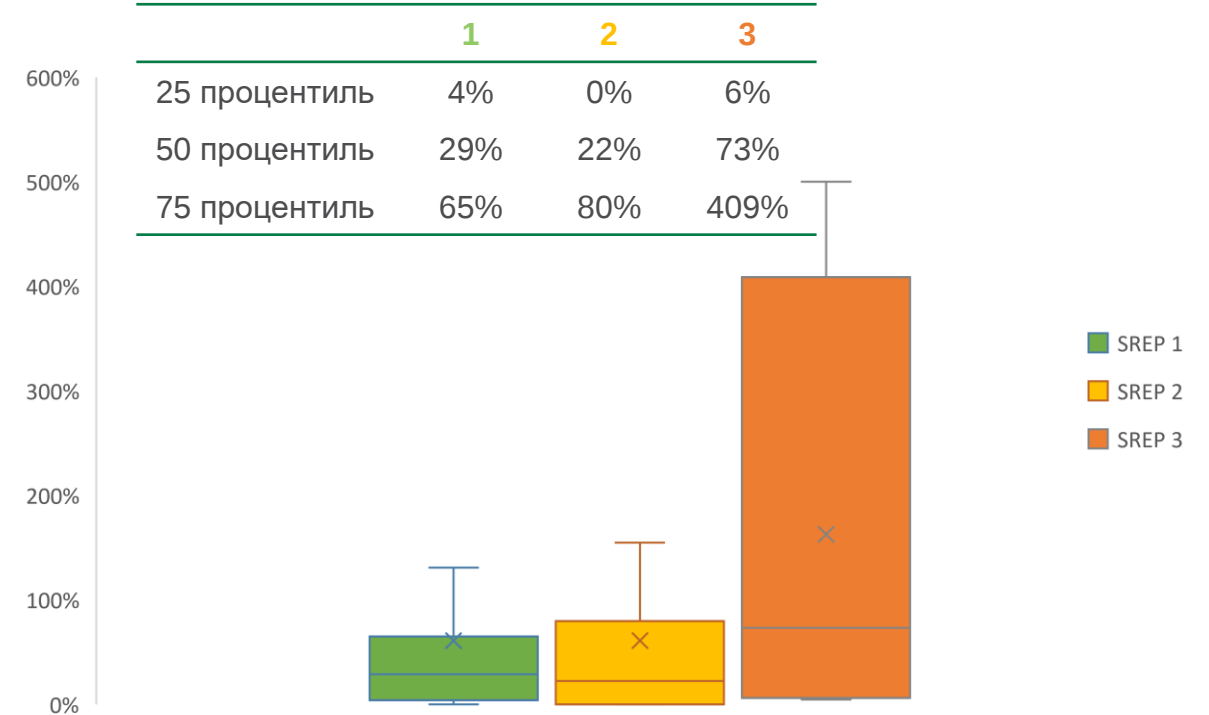
Оцінка додаткової необхідної ліквідності

ILAAP дозволяє оцінити рівень додаткової необхідної ліквідності банків: дані банків, згруповані за оцінками SREP Liq

Базовий сценарій (max cap = 500%):

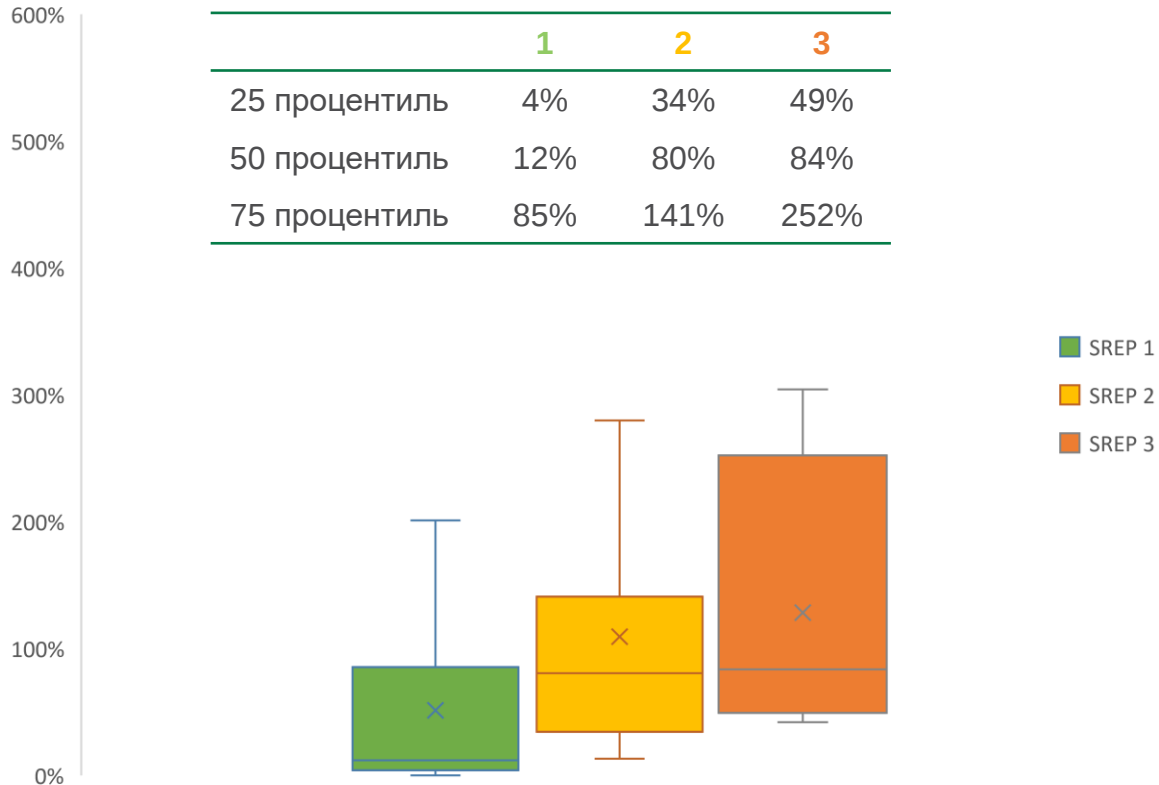
Стрес-сценарій (max cap = 500%):

Додаткова потреба у ліквідності визначається шляхом порівняння Об'єму необхідної ліквідності (**стрес-сценарій**) за економічною перспективою та Об'єму необхідної ліквідності (**базовий сценарій**) за нормативною перспективою. На графіках наведено результати аналізу короткострокової ліквідності

Власні розрахунки НБУ використовуються для аналізу ліквідності в системі та як індикатори для верифікації підходів банків

Короткострокова ліквідність:

Коефіцієнт впливів очікуваних відтоків

Складові відтоків	Нормативні	Змодельовані
Поточні кошти фізичних осіб	20%	Модель УПЗ
Поточні кошти юридичних осіб	40%	Модель УПЗ
Строкові кошти юридичних осіб	40%	Модель УПЗ

До розрахунку mLCR примається **максимальне значення відтоків грошових коштів** (нормативні або змодельовані відтоки коштів)

Дякую за увагу!

Disclaimer

Дані матеріали не є офіційною позицією Національного банку України, а лише висвітлюють практичний досвід автора